

Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppskov i vissa fall med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond; given Stockholms slott den 3 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 113/1933 gjorda förslag medgav fjolårets riksdag (skr. nr 122), att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrom åt intressenterna i ett i trångmål varande torrläggningsföretag, efter prövning av föreliggande omständigheter rörande varje särskilt företag under tiden till och med den 30 juni 1934 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och från statens avdikningslånefond.

Vid propositionens avlåtande anförde jag till statsrådsprotokollet i hudsak följande.

Med stor sannolikhet funnes det torrläggningsföretag, där det — ur synpunkten att bringa delägarna i företaget snar hjälp och statens intresse av att ej påskynda exekutiva åtgärder med ty åtföljande övertagande av ett antal fastigheter, vilkas försäljning torde komma att bereda staten avsevärda förluster — kunde vara av ett trängande behov påkallat, att, i avvaktan på utredning rörande företagets framtida möjligheter, bereda intressenterna visst rådrum med ränte- och kapitalavbetalningar å lån från odlingslånefonden och från statens avdiktningsslånefond. Gällande bestämmelser rörande ifrågavarande lånerörelse inrymde emellertid icke befogenhet för Kungl. Maj:t att medgiva dylikt uppskov. Då frågor av nu berörd art oftast krävde ett snabbt avgörande och givetvis kunde under rådande ekonomiska förhållanden uppkomma även under den tid, riksdagen ej vore samlad, ifrågasatte jag, om icke av riksdagen borde begäras bemyndigande för Kungl. Maj:t att, efter prövning av omständigheterna beträffande varje företag, från fall till fall medgiva anstånd med nyssberörda annuiteter. Erinras finge, att Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande av snarlikt slag, såsom rätt att medgiva anstånd eller ytterligare anstånd med erläggande av avbetalningar och räntor å ogulden köpeskilling för vissa från kronoegendomar försålda fastigheter. Jag förutsatte, att uppskov med annuiteter å lån ur nyssnämnda fonder ej komme att av Kungl. Maj:t medgivas i andra fall, än där sådant uppenbarligen funnes vara av nöden. De närmare villkor, varmed dylikt anstånd borde i vart fall förenas, borde få föreskrivas av Kungl. Maj:t, därvid det borde vara Kungl. Maj:t obetaget att i avseende å under uppskovstiden upplupna räntor å kapitalskulden meddela bestämmelse därom att dessa lades till och återbetalades i samma ordning som kapitalskulden, därest ej intressenternas ekonomiska belägenhet ansåges böra föranleda räntefrihet under uppskovstiden. Det ifrågasatta bemyndigandet syntes böra begränsas att gälla för tiden intill den 1 juli 1934, och torde frågan om fortsatt bemyndigande, jämte anmälan om lämnade anstånd, böra underställas en kommande riksdag.

Med stöd av riksdagens nyssnämnda bemyndigande har Kungl. Maj:t under tiden intill den 1 januari 1934 medgivit betalningsanstånd, som här avses, ävensom i vissa fall räntefrihet under uppskovstiden till 13 olika företag. I ett fall har medgivandet gällt samtliga intressenter i företaget, varvid det belopp, för vilket betalningsanstånd lämnats, uppgått till 29,582 kronor 1 öre. I samtliga övriga fall har medgivandet avsett sådana låntagare, som med hänsyn till sin ekonomiska ställning funnits vara därav oundgängligen i behov; betalningsanståndet representerar i dessa fall annuiteter till ett sammanlagt belopp av 19,566 kronor 34 öre. Uppgift å de av Kungl. Maj:t lämnade betalningsanstånden torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll.

Till följd av anbefallning den 12 april 1933 att till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande i frågan om förlängning av ifrågavarande bemyndigande har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 7 december 1933 anført, att utöver dittills av Kungl. Maj:t avgjorda anståndsärenden, hos styrelsen funnes ineliggande ytterligare ansökningar, vilka icke hunnit av styrelsen behandlas. Då styrelsen vore av den uppfattningen att till följd av

den rådande jordbrukskrisen avsevärda svårigheter för återbetalningen av erhållna lån kunde förväntas inträda vid vissa torrlägningsföretag jämväl under instundande budgetår, borde hos riksdagen göras framställning, att bemyndigandet utsträcktes att gälla för tiden till och med den 30 juni 1935.

Erinras må, att riksdagen, i anledning av motionen II:37 om nedskrivning i vissa fall å av staten utlämnade vattenavtappnings- och torrlägningslån, i skrivelse den 22 april 1933, nr 155, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt låta verkställa den utredning, som påkallades för vinnande av det i jordbruksutskottets, av riksdagen godkända utlåtande nr 51 angivna syfte, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Med den ifrågasatta utredningen avsågs att erhålla en överblick beträffande torrlägningsföretag, där så stora ekonomiska svårigheter uppstått för intressenterna, att dessa icke själva kunde övervinna dem. Kungl. Maj:t har den 5 maj 1933 anbefallt lantbruksstyrelsen att skyndsamt verkställa utredningen i fråga, därvid styrelsen medgavs rätt att i mån av behov anlita biträde av länsstyrelserna. Lantbruksstyrelsen har ännu ej inkommit med utredningen.

Lika med lantbruksstyrelsen anser jag fortsatt bemyndigande i förevarande hänseende böra utverkas av riksdagen. Bemyndigandet torde böra omfatta tiden till och med den 30 juni 1935. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt intressenter i ett i trångmål varande torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1934—30 juni 1935 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.

Bilaga.

Av Kungl. Maj:t under tiden 1 juli—31 december 1933 medgivna uppskov med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

Dag för Kungl. Maj:ts beslut	Företagets benämning	Antal i företaget ingående fastig- heter, som upp- skovet avser	Uppskov med erläggande av annuitet	
			förfallande till betal- ning	uppskovstid
21/8 1933	Hidinge—Spångakärrens reg- leringsföretag i Örebro län	samtliga	fr. o. m. 1933	3 år
14/8 1933	Hammarseboåns regleringsfö- retag i Kalmar län	1	1931—1933	till 1934
14/8 1933	Göttorps- och Silboholms- åarnas regleringsföretag i Skaraborgs län	2	fr. o. m. 1932	3 år
7/9 1933	Hällestadsåns regleringsföre- tag i Östergötlands län	13	fr. o. m. 1933	3 år
7/9 1933	Lyngsjöns sänkningsföretag i Östergötlands län	52	fr. o. m. 1933	5 år
17/11 1933	Gåsemossens torrläggningfö- retag i Skaraborgs län	4	fr. o. m. 1933	3 år
17/11 1933	Södra Bullarens reglerings- företag i Göteborgs och Bohus län	14	fr. o. m. 1933	3 år
17/11 1933	Järveln—Viksjöns sjösänk- ningsföretag i Söderman- lands län	6	fr. o. m. 1933	3 år
17/11 1933	Storåns vattenregleringsföre- tag i Jönköpings län	10	vid första uppboräds- stämman för betal- ning av de utskylds- belopp, som påförts kronodebetsedel för 1933	till nästa uppboräds- stämma
17/11 1933	Vedby m. fl. byars utdik- ningsföretag i Kalmar län	16	d:o d:o	d:o d:o
17/11 1933	Reglering av Lyckebyån mel- lan Emmaboda och Kyrke- bysjön m. m., Blekinge län	7	d:o d:o	d:o d:o
17/11 1933	Hunserödsbäckens reglerings- företag av år 1920 i Kristi- anstad län	14	d:o d:o	d:o d:o
17/11 1933	Bassholmabäckens reglerings- företag av år 1918 i Kristian- stads län	9	d:o d:o	d:o d:o